

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/200583,Oddzial-IPN-w-Gdansk-oznakowal-kolejne-mogily-tabliczka-Weterana-Walk-o-Wolnosc.html>
05.05.2024, 07:21

Oddział IPN w Gdańsku oznakował kolejne mogiły tabliczką Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Polski - 23 kwietnia 2024

Na Cmentarzu Centralnym „Srebrzysko” w Gdańsku miała miejsce uroczystość oznakowania tabliczką weterana grobów Wiktora Kierkucia, Tadeusza Bartoszewicza i Marii Łazarewicz, żołnierzy Armii Krajowej, wpisanych do ewidencji grobów Weteranów Walk o Wolność i Niepodległość Polski.

Wiktor Kierkuć, pseud. „Nosal”, urodził się 16.01.1921 r. w Wilnie jako syn Własji i Praskowni. Po ukończeniu 4-letniej Szkoły Handlowej w Lidzie, od sierpnia 1939 r. przebywał w obozie Junackich Hufców Pracy w Strzelnie pod Bydgoszczą. Stamtąd, w momencie wybuchu II wojny światowej, trafił do Warszawy i brał udział w obronie stolicy. W 1941 r. wrócił do rodzinnego domu w Wilnie, gdzie podjął pracę w zakładzie fotograficznym. Od października 1941 r. do lipca 1944 r. należał do Związku Walki Zbrojnej / Armia Krajowa. Przeszedł szkolenia wojskowe, brał udział w organizacji podziemnej konspiracji, w gromadzeniu, przechowywaniu i transporcie broni do oddziałów partyzanckich. Wykorzystywał zdobyte wcześniej doświadczenie w zakładzie fotograficznym m.in. do wykonywania zdjęć do fałszywych dokumentów. Wracając, po jednej z akcji przeprowadzonej przez grupę konspiracyjną ZWZ, natknął się na patrol policji litewskiej i podczas ucieczki został ranny i przetransportowany do szpitala więziennego na Łukiszkach w Wilnie, z którego wyszedł 24 grudnia 1941 r. Od 15 grudnia 1943 r. w szeregach 3 Wileńskiej Brygady AK w Oddziale dowódcy kpt. Gracjana Froga ps. „Szczerbiec” (Inspektorat A Okręg Wilno AK). Brał udział we wszystkich akcjach bojowych Brygady, m.in. uczestniczył w zdobyciu m. Troki, Wilna, w bitwie pod Jaszunami i Murowaną Oszmianką, w zasadzkach na transporty wojskowe. Z szeregowca awansował na dowódcę drużyny, następnie na zastępcę dowódcy plutonu w 2 kompanii por. Wiktora Jagody „Brzozy”. W lipcu 1944 r. udało mu się uniknąć internowania i wrócił do Wilna.

W 1945 r. w ramach repatriacji wraz z rodziną przyjechał do Polski. Po wojnie pracował w PKS w Gdańsku, w Zakładach Tłuszczowych w Gdańsku oraz od 1966 r. w Stoczni „Wisła” na stanowisku zastępcy dyrektora ds. ekonomicznych.

Odnaczonego Krzyżem Walecznych, Brązowym Medalem Zasługi dla Obronności Kraju, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Armii Krajowej.

Tadeusz Bartoszewicz ps. „Bartek”, urodził się 11.11.1920 w Wilnie jako syn Stanisława

i Malwiny. W styczniu 1942 r. wstąpił w szeregi Związku Walki Zbrojnej w rejonie Wilna. Od stycznia 1944 r. do lipca 1944 r. był żołnierzem Armii Krajowej w 3 Wileńskiej Brygadzie, w Oddziale dowódcy kpt. Gracjana Froga ps. „Szczerbiec” (Inspektorat A Okręg Wilno AK). Pełnił funkcję sekcyjnego w III kompanii dowodzonej przez por. Jana Kasprzyckiego i I plutonie dowodzonym przez sierż. Roberta Pugaczewskiego pseud. „Okoń”. W lipcu 1944 r. został przeniesiony do II kompanii dowodzonej przez por. Wiktora Jagodę ps. „Brzoza”, do III plutonu Mariana Korejwo ps. „Milimetr”. Brał udział z bronią w rękę we wszystkich większych akcjach bojowych, m.in. przy wyzwaniu Wilna i miasta powiatowego Troki (marzec 1944 r.), gdzie został ranny. W maju 1944 r. walczył przy zdobywaniu Murowanej Oszmianki. Po rozwiązaniu Brygady i przejściowej pracy na stacji kolejowej Wilno-Towarowa został repatriowany do Polski.

Po wojnie ukończył studia medyczne w Gdańsku (1945-1950) i pracował jako lekarz, wieloletni pracownik II Kliniki Chirurgicznej Akademii Medycznej w Gdańsku. W latach 1972-1989 był dyrektorem Szpitala Kolejowego w Gdańsku, gdzie pełnił również funkcje ordynatora Oddziału Chirurgicznego.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Walecznych, Medalem Wojska, Medalem Zwycięstwa i Wolności 1945 r., Złotym Krzyżem Zasługi, Brązowym Medalem „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”, Krzyżem Partyzanckim, Krzyżem Armii Krajowej.

Maria Łazarewicz zd. Mamczyc, urodziła się 10.03.1925 r. w Sobakińce (dawne województwo nowogródzkie) jako córka Wacława i Anastazji. Dzieciństwo i lata szkolne spędziła w Lidzie, gdzie w 1942 r. wstąpiła do Armii Krajowej. Była łączniczką Okręgu Nowogródzkiego, Obwodu Lida, oddziału Czesława Zajączkowskiego „Ragnera” (IV Batalion 77 Pułk Piechoty AK). Uczestniczyła w walkach w ramach operacji Ostra Brama. Po rozbrojeniu Brygad Wileńskich AK została umieszczona w obozie w Miednikach, skąd udało jej się zbiec. Zamierzała udać się do Warszawy i walczyć w Powstaniu Warszawskim. Nie udało jej się zrealizować tego planu, bo w sierpniu 1944 r. została aresztowana przez NKWD w Lidzie i skazana przez Wojenny Trybunał Wojsk NKWD na karę 10 lat łagru, którą odbyła co do dnia oraz 5 lat pozbawienia praw obywatelskich. Po czterech miesiącach brutalnego śledztwa wywieziono ją najpierw do więzienia na ul. Syrokomli w Lidzie, następnie do Mińska, Orszy, Solikamska na Uralu, do łagru „Sielanka”, później przebywała w Maryńsku, w więzieniu w Kazaniu, aż w końcu trafiła do specłagru Karabas w Karagandzie, gdzie otrzymała numer M-518. Transportowana była w nieludzkich warunkach, w bydłowych wagonach, w bardzo niskich temperaturach, bez dostępu do wody i jedzenia. Podczas transportu każdego dnia ktoś umierał, osoby te zakopywano w miejscach dłuższych postojów. W łagrach pracowała przy naprawie magistrali, przy obróbce lasu, budowie domków „fińskich” oraz w kamieniołomach. Panował niewyobrażalny głód, brud, czerwonka i szkorbut. W łagrze urodziła syna, którego jej zabrano gdy miał 9 miesięcy. Syna nie widziała przez kolejne 8 lat. Po wyjściu na wolność

29 sierpnia 1954 r. wraz z innymi osobami została skierowana do pracy w kolchozie „Zielona Bałka”. Do Polski wróciła 15 grudnia 1955 r. razem z mężem, z odnalezionym synem w sowieckim domu dziecka oraz drugim synem półtora miesięcznym. Zamieszkała w Gdańsku.

Od 1961 r. pracowała jako księgowa i biegła księgowa. W 1971 r. odeszła na emeryturę.

Odnaczona Krzyżem Zesłańców Sybiru.

Grób Tadeusza
Bartoszewicza

Grób Wiktora Kierkucia

Grób Marii Łazarewicz